

СЕКЦІЯ 5.

ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

УДК 378.1:351.777.61(477)

Валентина Радкевич, доктор педагогічних наук, професор, директор,
Інститут професійної освіти НАПН України,
м. Київ, Україна

ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНЕ ПАРТНЕРСТВО У РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ВОЄННОГО ТА ПОВОЄННОГО ЧАСУ

Анотація. У статті розглядаються особливості державно-приватного партнерства у розвитку професійної освіти в умовах воєнного та повоєнного часу. Акцентується увага на оцінюванні поточного стану професійної освіти, визначенні спільних цілей реалізації проєктів у рамках державно-приватного партнерства, а також залученні фінансування та інвестицій для забезпечення стабільного розвитку освітньої сфери.

Ключові слова: державно-приватне партнерство, професійна освіта, воєнний час, повоєнний час, інвестиції.

Abstract. The article examines the peculiarities of public-private partnership in the development of vocational education in the context of wartime and postwar periods. Attention is focused on the assessment of the current state of education, the identification of common goals and the implementation of joint projects, as well as the attraction of financing and investments to ensure the stable development of the educational sphere.

Keywords: public-private partnership, vocational education, wartime, postwar period, investments.

В умовах воєнного стану значно знизився рівень доступності професійної освіти через руйнування або пошкодження закладів освіти, переривання освітнього процесу, а також відсутність викладачів у зв'язку з мобілізацією до лав Збройних Сил України або тимчасове переміщення в безпечні регіони. Також негативно позначився вплив війни на психологічний та соціальний стан здобувачів професійної освіти та педагогічних працівників, що відображається на

якості підготовки кваліфікованих фахівців у закладах професійної освіти. У зв'язку з цим, важливе значення має забезпечення підтримки та адаптації учасників освітнього процесу як ключового аспекту покращення стану професійної освіти в Україні.

У цьому контексті посилюється потреба акомодатії професійної освіти до нових вимог ринку праці та умов воєнного стану, що передбачає розроблення та впровадження нових освітніх програм, орієнтованих на підготовку кадрів для підтримки економіки та розвитку країни в умовах воєнного та повоєнного часу. Оцінка поточного стану професійної освіти в Україні потребує комплексного підходу, який містить аналіз інфраструктурних, соціальних та психологічних аспектів, а також розроблення ефективних стратегій для протидії негативним наслідкам війни на освітню сферу [1].

Одним із напрямів державно-приватного партнерства є зміцнення співпраці між державними освітніми установами, приватним сектором та громадськістю з метою створення спільних програм, які сприяють розвитку професійної освіти в умовах воєнного та повоєнного часу [2]. Це може охоплювати підтримку інноваційних освітніх проєктів, використання технологій дистанційного та змішаного навчання, створення спеціальних курсів, спрямованих на підготовку фахівців для відновлення постраждалих від військових дій регіонів, стимулювання інвестицій у розвиток професійної освіти, зокрема залучення приватних коштів для модернізації закладів освіти, оснащення їх сучасним обладнанням та ресурсами для забезпечення якісного професійного навчання.

Реалізація державно-приватного партнерства у розвитку професійної освіти передбачає здійснення системного моніторингу та оцінювання його результатів, що дозволить вчасно виявляти проблеми та коригувати заходи для досягнення максимальної ефективності [3]. Важливо регулярно проводити аналіз успішних практик та впроваджувати їх для підвищення якості й результативності професійної освіти в умовах воєнного та повоєнного часу.

Серед важливих аспектів державно-приватного партнерства є забезпечення доступності професійної освіти для усіх категорій населення, незалежно від місця

проживання, соціального статусу або наслідків воєнного стану. Адаптація до нових вимог ринку праці вимагає від державних та приватних учасників партнерства розроблення нових професійних кваліфікацій (повних, часткових, мікро кваліфікацій), навчальних курсів, щоб відповідати актуальним потребам воєнного ринку праці та забезпечувати підготовку висококваліфікованих фахівців [4]. Ці спільні проєкти можуть включати розроблення освітніх програм, спрямованих на підготовку фахівців у галузях, які користуються на ринку праці високим попитом, а саме в галузях: будівництво, логістика, медицина, інженерія та робототехніка. Не менш важливим є розроблення стратегій для забезпечення безперервності освітнього процесу, підтримки здобувачів професійної освіти та педагогічних працівників, а також розгортання альтернативних ресурсів та інфраструктури в разі потреби.

Таким чином, визначення спільних цілей у рамках державно-приватного партнерства дозволяє скоординувати зусилля різних сторін з метою ефективного розвитку професійної освіти, забезпечуючи адаптацію до змін на ринку праці та підтримуючи сталість освітньої системи у воєнний та повоєнний час. Успішна реалізація таких спільних цілей потребує взаємодії, кооперації та обміну досвідом між державними та приватними учасниками, а також моніторингу та оцінки досягнутого прогресу для постійної оптимізації стратегій розвитку професійної освіти.

Сприяння інноваціям та впровадження сучасних технологій навчання у процес підготовки кваліфікованих фахівців є одним із ключових напрямів співпраці між державою та приватним сектором. Це охоплює розроблення та використання дистанційних цифрових платформ, інтерактивних засобів навчання та інших технологій, які дають змогу забезпечити якісну професійну освіту незалежно від обставин та умов навчання, стимулювати обмін досвідом та відкрити нові можливості для студентів й викладачів. Такий підхід допоможе забезпечити максимальну відповідність професійної освіти потребам ринку праці та забезпечити високу зайнятість випускників закладів професійної освіти.

Особливу увагу в рамках спільних проєктів державно-приватного партнерства слід приділити підтримці освіти для ветеранів та внутрішньо переміщених осіб, які можуть зазнавати особливих труднощів через воєнні та повоєнні обставини. Спеціальні програми для таких категорій населення можуть сприяти їхній соціальній адаптації та професійній реінтеграції.

Фінансування та інвестиції є ключовими елементами успішного державно-приватного партнерства в розвитку професійної освіти в умовах воєнного та повоєнного часу. Залучення приватних інвестицій дозволяє модернізувати та розширювати освітню інфраструктуру, забезпечити освітні процеси необхідними ресурсами [5]. Це сприяє створенню якісної, доступної та конкурентоспроможної системи професійної освіти, яка відповідає потребам суспільства в цілому.

Приватні інвестиції можуть мати різні форми, включаючи прямі інвестиції у будівництво та оновлення закладів професійної освіти, закупівлю обладнання та технологій, фінансування наукових досліджень та розроблення інноваційних методик навчання. Такі інвестиції стимулюють розвиток освітньої галузі, покращують якість навчання та сприяють створенню ефективних механізмів взаємодії між освітніми установами, підприємствами та державними органами.

Крім того, приватні інвестиції можуть сприяти створенню сприятливого середовища для підприємництва в освітній сфері, зокрема шляхом розроблення спеціальних програм та ініціатив, спрямованих на підтримку інновацій, стартапів та підприємницьких проєктів у сфері професійної освіти. Це може включати надання грантів, кредитів та інших фінансових стимулів, які спонукатимуть підприємців розробляти та впроваджувати новітні методики, технології, відкривати навчальні центри та організовувати курси, спрямовані на підвищення кваліфікації та набуття нових навичок у воєнний та повоєнний час. Таке підприємництво сприятиме створенню нових робочих місць, підвищенню економічної активності та забезпеченню сталого розвитку освітньої сфери.

Важливим аспектом залучення приватних інвестицій є забезпечення ефективного контролю та моніторингу їх використання. Це передбачає створення прозорих механізмів відповідальності та звітності для усіх учасників державно-

приватного партнерства, з метою забезпечення високої якості освіти та відповідності затрат і результатів очікуваним цілям та потребам суспільства.

У довготривалій перспективі, фінансування та інвестиції в професійну освіту мають стати частиною загальної стратегії економічного та соціального розвитку країни, орієнтованої на подолання наслідків воєнного та повоєнного часу, створення стабільного, безпечного й динамічного суспільства. Це передбачає розуміння інвестування професійної освіти як важливого чинника, що сприяє підвищенню якості життя, забезпеченню соціальної мобільності та рівного доступу до професійної освіти для всіх верств населення.

З метою підвищення ефективності державно-приватного партнерства в професійній освіті у воєнний та повоєнний час, слід забезпечити координацію дій між різними зацікавленими сторонами, включаючи уряд, освітні установи, приватний сектор та громадськість, а також розробити спільні стратегії й програми, які відповідають актуальним потребам та викликам суспільства.

Список використаних джерел

1. Виноградська Г. Сучасний стан підготовки кадрів для легкої промисловості на засадах державно-приватного партнерства. *Professional Pedagogics*. 2022. Вип. 24. С. 203-14. doi:10.32835/2707-3092.2022.24.203-214.
2. Радкевич О. Сторони в державно-приватному партнерстві. *Інноваційна професійна освіта*. 2022. 1.2. С. 214-217.
3. Кравець С. Нормативно-правове забезпечення розвитку державно-приватного партнерства у сфері професійної (професійно-технічної) освіти. *Professional Pedagogics*. 2022. Вип. 24. С. 127-3. doi:10.32835/2707-3092.2022.24.127-137.
4. Радкевич В. Принципи розвитку державно-приватного партнерства у сфері професійної (професійно-технічної) освіти в повоєнний час. *Professional Pedagogics*. 2022. Вип. 25. С. 104-1. doi:10.32835/2707-3092.2022.25.104-114.
5. Попова В. Економічні передумови запровадження державно-приватного партнерства у сфері професійної освіти в Україні. *Professional Pedagogics*. 2022. Вип. 24. С. 101-10. doi:10.32835/2707-3092.2022.24.101-110.